

Οι υπογραφές που γέννησαν το θαλάσσιο κράτος της Βενετίας

Μια δίγλωσση έκδοση ρίχνει φως στη Συνθήκη της Σαπιέντζας του 1209

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ακατοίκητο στη νοτιοδυτική γωνιά της Πελοποννήσου, απέναντι από τη Μεθώνη, το δνομά του σημαίνει σοφία για να επιστήσει την προσοχή στους ναυτικούς πως για να περάσουν τα επικίνδυνα νερά της θα πρέπει να κινθούν με προσοχή και σύνεση. Κι αν οι περισσότεροι γνωρίζουν το υπόσακι της Σαπιέντζας από τον φάρο του, που οικοδομήθηκε το 1885 με εντολή της βασίλισσας της Αγγλίας Βικτώριας ή από το σχήμα του – ο οποίο από ψηλά μοιάζει με καρδιά –, λιγότεροι γνωρίζουν ότι είναι συνδεδέμενό με μια σημαντική σελίδα της Ιστορίας: με τη συνθήκη που φέρει το δνομά του – Συνθήκη της Σαπιέντζας – ο οποία υπογράφηκε το 1209 μεταξύ Φράγκων και Βενετών αναγνωρίζοντας τη βενετική κυριαρχία στην Κορώνη και στη Μεθώνη και ο οποία αποτέλεσε τη βάση για την εδραίωση της πνεμονίας της Δημοκρατίας του Αγίου Μάρκου στην Ανατολική Μεσόγειο.

Φως σε αυτή τη συνθήκη ρίχνει η ενδελεχής σχολιασμένη παρουσίασή της στη δίγλωσση έκδοση (ελληνικά - αγγλικά) υπό τον τίτλο «Στις απαρχές του θαλάσσιου κράτους της Βενετίας, Κορώνη και Μεθώνη, 1204-1209» που υπογράφει ο αναπληρωτής καθηγητής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου της Nanyang, στη Σιγκαπούρη, Αντρέα Νανέτι. Η μελέτη τέθηκε υπό την επιστημονική επιμέλεια και μετάφραση στα ελληνικά της ερευνήτριας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (το οποίο και ανέλαβε την έκδοση του έργου στη σειρά «Πιγές») Μαρίνας Κουμανούδην και υλοποιήθηκε με τη χορηγία του Μανιατάκειου Ιδρύματος. Τη μετάφραση στα αγγλικά έχει κάνει ο Νικόλας Κουρέας.

«Οποιος κατείχε την Κορώνη, τη Μεθώνη

μαζί με το νησί της Σαπιέντζας, εξασφάλιζε τον έλεγχο και την προστασία των πελοποννησιακών θαλάσσιων δρόμων» σημειώνει ο συγγραφέας, γεγονός που όπως επισημαίνει γίνεται σαφές και από ακόμη δύο σύγχρονα της συνθήκης χρονικά. Μην αντέχοντας άλλο οι Βενετοί τους κουρσάρους που καταλήστευαν τα καράβια τους, και οι οποίοι ήταν κατά κύριο λόγο Γενουάτες, το 1207 πάγαν με τις γαλέρες τους «τη Μεθώνη και πάραν την πόλη και πράγματι ή άμυνα εκείνων που ήταν μέσα [των Φράγκων] δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα. Κι όταν η πόλη βρέθηκε στην κατοχή τους έβαλαν και γκρέμισαν τα τείχη και τα οχυρά». Και ακολούθησε επίθεση στο καταφύγιο των κουρσάρων στην Κορώνη.

Η ΣΥΝΘΗΚΗ. Με την υπογραφή της Συνθήκης – η οποία προέβλεπε την παράδοση των δύο πόλεων από τον Γουλιέλμο Βιλλεαρδούνιο στους Βενετούς – η Γαληνοτάτη όχι απλώς δεν έθιξε και δεν παραιτήθηκε των δικαιωμάτων της – επισημαίνει ο Αντρέα Νανέτι – αλλά μετέτρεπε τον πρίγκιπα της Αχαΐας σε υπόκοο της. Η Κορώνη και η Μεθώνη δε απέκτησαν τον θεμελιώδη ρόλο τους ως «οφθαλμών της Δημοκρατίας» και σημειώνει στρατηγικής σημασίας πάνω στους θαλάσσιους δρόμους που οδηγούσαν το βενετικό στοιχείο από τη λιμνοθάλασσα πέρα από την Αδριατική. Ρόλο που θα κρατούσαν ως τον Αύγουστο του 1500 όταν καταλήφθηκαν από τα στρατεύματα του σουλτάνου Βαγιαζίτ Β. «Η παρούσα έκδοση, επιστημονικά και αισθητικά άρτια, προβάλλει το περιεχόμενο και την ιστορική σημασία της συνθήκης και παρέχει στον αναγνώστη χαρακτηριστικά στοιχεία για τη νοοτροπία και την πολιτική κουλτούρα των Βενετών. Η εν λόγω συνθήκη ήταν το βασικό εργαλείο που διατύπωνε ξεκάθαρα τη σάστη της Δημοκρατίας του Αγίου Μάρκου κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή:

προσαρμογή, ευελιξία και «πολιτική των πραγμάτων» τονίζει ο πρόεδρος του Μανιατάκειου Ιδρύματος, δρ. Δημήτρης Μανιατάκης. Και η Μαρίνα Κουμανούδη καταλήγει: «Υπό το πρίσμα αυτό η σχολιασμένη έκδοση της συνθήκης της Σαπιέντζας συνιστά αξιόλογη συμβολή στην έρευνα της βενετικής κυριαρχίας στον ελληνικό χώρο και στην Πελοπόννησο ειδικότερα».

Ενετικός χάρτης της Κορώνης και του κάστρου της από το 1685

